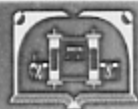

אדם סזאל על רגל אחת

בין אדם לחבירו

והחינים

השנאה

שנאה ושנאת חינים

הלכה למעשה • מחשבה • חכמת הנפש • יום יום

נתחבר ונערך בעז"ה ע"י
צבי וינברגר ברוך חפץ
מכון תורת האדם לאדם

עַל רֶגֶל אַחַת

כֵּן! שְׁנֵאת חֲנִים וּפְרוּד בֵּין יְחִידִים וְכָל שָׁבוּ בֵּין קְבוּצוֹת, בְּכַחַה לְהֵבִיא תוֹצֵאת קְשׁוֹת וּמְרַחֲיוֹת לְכַת עַד כְּדֵי חֲרָבֵן וְגִלוֹת. וְלֹא מִשׁוּם שֶׁהַשְּׁנָאָה הִיא חֲטָא וְהַחֲרָבֵן בָּא בְּתוֹר עֲנֵשׁ, אֲלֵא כִּד הִיא הַמְצִיאוֹת, כְּשֶׁלֵּל יִשְׂרָאֵל אֵינּוּ מֵאַחַד אֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה עִמּוֹ, וְכִשְׂאֵין שְׂכִינָה אֵין בֵּית־הַמִּקְדָּשׁ. גַּם מֵאַבֵּד אֶת מַעֲלָתוֹ, חוֹסְנוֹ, יְחוּדוֹ בֵּין אַמּוֹת הָעוֹלָם וְכִשֶּׁר הַשְּׂרָדוֹתוֹ הַמִּיחָדָת. הַתוֹצֵאָה: גְּלוֹת מִתְמַשְׁכֵּת וְצְרוֹת רְבוֹת וְקְשׁוֹת הַפּוֹקְדוֹת אוֹתוֹ תְּדִיר, יְרַחֵם ה'. (רֵאָה בְּהַרְחֵבָה בְּמִדּוֹר "מִתְשַׁבֵּת הַמְצוּוֹת" עַמ' 91).

וּמֵאִידָךְ, לְשַׁלֵּל מִדָּה מְסַכְּנַת זֶה מְכַל וְכֹל, גַּם כֵּן לֹא בָּא בְּחֶשְׁבוֹן, שֶׁחֲרֵי לְפַעְמִים יֵשׁ מִצְוָה לְשֵׁנָא דוּקָא. אֲלֵא יֵשׁ וְהַשְּׁנָאָה מְצַדֶּקֶת וְאֵינָה "חֲנִים" וְלָכוֹן מִתְרַת הִיא וְלַפְעָמִים אַף מִצְוָה יֵשׁ בָּהּ, וְרַק כְּשֵׂאֵין סְבָה אֲמִתִּית לְהַצְדִּיק אֶת הַשְּׁנָאָה, אִזּוֹ אֲסוּרָה הִיא בְּהַחֲלֵט.

וְכִיִּצַד נִקְבַע אֵיזוֹ שְׁנָאָה בְּאַמֶּת מְצַדֶּקֶת וְאֵיזוֹ לֹא?

קִנְיִים בְּתוֹרָה כְּלָלִים בְּרוּרִים בְּנוֹשֵׂא, דִּינִים וְהִלְכוֹת כְּאַלְהַ הַמְפָרִים לְנוֹ מִתְחוּמֵי הַלְכָה אַחֲרֵים. נִסְכֵם כָּאֵן כְּמָה מִן הַחֲלָכוֹת עַל פִּי מַה שֶּׁקְרָאנוּ בְּמֵאֵמֶר לְעִיל בְּאַרְיִכוֹת. (לִיְתֵר פְּרָטִים רֵאָה בְּסֵפֶר "בֵּין אָדָם לְחִבְרוֹ" כְּרִד א' הַמְקַדָּשׁ כְּלוֹ לְבִרוֹר דִּינִים אֵלוֹ וְהַמְקַשְׁתֵם).

שְׁנָאָה שְׂאֵין בָּהּ חֲשֵׁשׁ שְׁנֵאת חֲנִים

❖ שְׁעוֹר הַשְּׁנָאָה הוּא "אֵינּוּ מְדַבֵּר עִמּוֹ שְׁלִשָּׁה יָמִים מִשׁוּם אֵיבָה" וְכָל שְׂאֵין בָּהּ כְּשְׁעוֹר הַזֶּה אֵין בָּהּ אֲסוּר, שְׂאֵף שִׁיתְכוּן שֶׁהִיא "חֲנִים" אִךְ "שְׁנָאָה" מִמֶּשׁ אֵין בָּאֵן.

וְלָכוֹן אִם נִתְקַת אֶת הַיְחָסִים מֵאָדָם שְׂאֵתָה מְרַגֵּישׁ שְׁנִפְגַּעְתָּ מִמֶּנּוּ וְהַמְצַב הַזֶּה נִמְשָׁךְ כְּבָר שְׁלִשָּׁה יָמִים רְצוּפִים, אִם אֵתָה עֲדוֹן מְדַבֵּר עִמּוֹ בְּמִקְצַת אֵין כָּאֵן אֲסוּר. וְכִשְׁהַדְּבוֹר בָּא רַק כְּדֵי לְהַסְתִּיר אֶת הַשְּׁנָאָה הַחֲזָקָה שֶׁבְּלִבְךָ אֵתָה נִחְשָׁב כְּמִי שְׂאֵינוֹ מְדַבֵּר כְּלָל, וְאֲדַרְבָּה סוּג שְׁנָאָה כְּזֶה חֲמוֹר יוֹתֵר.

אִךְ בְּמִדָּה וְנִתּוּק הַיְחָסִים הוּא "הַרְמָטִי" וּמְשַׁלֵּם, וְגַם מִתְמַשָּׁךְ כְּבָר שְׁלִשָּׁה יָמִים וְיוֹתֵר, אֵתָה מְסַתְבֵּךְ בְּשְׁנָאָה דְאוֹרִיתָא וְעִלוּל לְעִבּוֹר בְּכָל רִגְעַ וְרִגְעַ עַל הַלְאֵוֹ הַחֲמוֹר: "לֹא תִשְׁנָא אֶת אַחִיךָ בְּלִבְבְּךָ".

❖ אֲבָל חֲשׁוֹב לְדַעַת... יֵשׁ גַּם שְׁנָאָה עַל פְּגִיעָה אִישִׁית שֶׁהִיא מִתְרַת. אִם נִסִּית לְהַתְּכַח עִם הַפּוֹגֵעַ וְלַהֲעֵמִיד אוֹתוֹ עַל חֲמַרַת מַעֲשָׁהוּ עַל מְנַת שִׁיחּוֹר בּוֹ וְיִתְנַצֵּל, אוֹ שִׁתְּנַכַח אֵתָה שְׂאֵינְךָ צוֹדֵק וּבְחֻנָם אֵתָה מִתְרַעַם עֲלֵיו - אִם מְצִית אֶת כָּל הַאֲפָשְׁרוּיּוֹת, שִׁיחָה אִישִׁית אוֹ לְפַחוֹת שִׁיחַת טְלַפּוֹן, מְכַתְּבִים וְכו' - אִם אַחֲרֵי כָל זֶה הַסְּכִסוּךְ בְּעֵינּוֹ עוֹמֵד - הַשְּׁנָאָה מִתְרַת. וְנֵאָמַר, כְּשִׁנְסִית בְּטַלְפּוֹן, מְכַתֵּב אוֹ שְׁלִיחַ/מִתְנַדֵּף לִישֵׁב אֶת הַסְּכִסוּךְ לֹא הִצְלַחְתָּ, עֲלִיד לְנִסּוֹת לְדַבֵּר אֵתוֹ גַּם פְּנִים אֶל פְּנִים פַּעַם וּפַעְמִים בְּדַרְכֵי נַעַם.

וְכִשְׁהַתְרָה הַשְּׁנָאָה, הַתְרָה רַק שְׁנֵאת הַלֵב וְלֹא הַתְרוֹ מַעֲשִׂים וְדְבּוּרִים הַפּוֹגְעִים בְּחִבְרוֹ כְּמוֹ הַכָּאָה, קָלְלָהּ, לְשׁוֹן הַרְעָה, רְכִילוֹת, אוֹנָאָת דְּבָרִים, הַלְבֵּנַת פְּנִים וְכִיּוֹצֵא בּוֹ. (בְּדִין זֶה יֵשׁ כְּמָה פְּרָטִים וְכִשְׁנוֹגַע לְמַעֲשָׂה מְמַלֵּךְ לְעֵין בְּסֵפֶר לְמוֹד הַנ"ל ב"סוּגִיּוֹת הַהֲלָכָה" סוּגִיא ה').

הַשְּׁנָאָה לְחוֹטְאִים וְלְרָשָׁעִים

מִתֵּר לָךְ וְאֵף מִצְוָה לְשֵׁנָא אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל כְּשֶׁהוּא חוֹטָא, וְלָכוֹן שְׁנָאָה כְּזֹאת מְצַדֶּקֶת מִבְּחִינָה הַלְכִיתִית וְאֵינָה "חֲנִים". וְכִיִּצַד מְקַבְּלִים תֹּאֵר "חוֹטָא" לְעַנְנּוֹ זֶה?